

2. Як називається вірш, хто його автор. Розкажи вірш напам'ять (<https://wordart.com/edit/x3k6s9hgmqny>)

Отже, для ефективного формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі необхідно системно застосовувати спеціальні вправи та завдання, що передбачають аналіз, інтерпретацію, критичну оцінку, використання інформації, здобутої з медіа, та створення власних медіа продуктів.

Список використаних джерел

1. Большакова І. Сучасний погляд. Початкове навчання та виховання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvitoria.org/>
2. Державний стандарт початкової освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dano.dp.ua/attachments/article/303/>
3. Концепція Нової української школи: від 27 жовтня 2016 року/ Міністерство освіти і науки України. – Офіц. вид. – Київ: КабМін України, 2018. – 40с.
4. Лавренова М. Preparation of future teachers to use of didactic electronic resources in ukrainian language and literary reading in the initial school / М.Лавренова. – Учитель: виміри професійного становлення і міжнародної освіти: монографія / Товканець Г.В. та колектив авторів / За заг.ред. Товканець Г.В. – Мукачево: Редакційно-видавничий цент МДУ, 2019, С.2666-286.
5. Ляшенко К. І. Можливості STEM-навчання у закладах освіти / К. І. Ляшенко // Перспективи впровадження STEM-навчання в сучасній освіті: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Лисичанськ : – ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». – Лисичанськ: ФОП Чернов О. Г. – 2018. – С. 106-111.

УДК 373.3.091.2:745/749(043.2)

Білак О. М.,
студентка ОС «Магістр», спеціальності «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет
Тягур В.М.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

педагогіки дошкільної та початкової освіти
Мукачівського державного університету,
заступник директора з навчальної роботи
гуманітарно-педагогічного коледжу
Мукачівського державного університету

ПІЗНАВАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ПРИ РОБОТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

Декоративно-прикладне мистецтво є національним за своєю природою, воно народжується із звичаїв, навичок, вірувань народу та безпосередньо наближається до його виробничої діяльності, його побуту [1, с. 138–139].

Декоративно-прикладне мистецтво поділяється на багато видів: художнє ткацтво, килимарство, вишивка, в'язання, мереживо, вибійка, розпис, художня обробка шкіри та дерева, плетіння, кераміка, витинанки, писанкарство, бісероплетіння та ін.

Починаючи з первіснообщинного суспільства і впродовж наступних віків люди удосконалювали домашнє виробництво речей, які задовольняли побутово-життєві потреби. Поступово шліфувались технічно-художні засоби, які формувались колективним досвідом, передавались із покоління в покоління, перевірялися практикою. Людина навчилася виконувати багато процесів праці, створюючи предметний світ: тканини, посуд, меблі тощо. Величезним здобутком пізнавально-трудової діяльності було те, що людина почала добирати, підготовляти й опрацьовувати потрібну сировину [2, с. 11].

У традиційних культурах всі побутові предмети, предмети декоративно-прикладного мистецтва практично зберігають ті чи інші риси творчих творів, матеріальна цінність яких в значній мірі визначається цінністю естетичною та пізнавальною. Це пов'язано з тим, що в рамках культово-ритуального життя більшість побутових предметів спочатку несли в собі сакральний (в тому числі магічний) сенс: саме практичному використанню ці предмети зобов'язані своїм походженням. Синкретичність, колективність, традиційність, спрямованість повсякденних предметів на естетизацію – це характерні риси народного мистецтва, що визначають його як самостійну «культурну цілісність» і дозволяють по-особливому висвітлити його реальне місце в житті людей. Якісною характеристикою твору декоративно-прикладного мистецтва, в якому проявляється органічне злиття корисного і прекрасного, є краса виробу завдяки декоративності його форми та пізнавальних функцій.

Сьогодні декоративно-прикладне мистецтво розглядається як важлива художня цінність, що виконує численні функції – пізнавальну, комунікаційну, естетичну [3, с. 28].

Єдність естетичного та інтелектуального визначається тим, що естетичне ставлення людини до дійсності базується на пізнанні. Естетичне виховання невіддільне від таких інтелектуальних почуттів як цікавість, допитливість, інтерес. Мало того, і подальший, більш поглиблений розвиток естетичного сприйняття не обходиться без інтелектуальних елементів.

Використання декоративно-прикладного мистецтва в навчальному процесі початкової школи несе суттєвий вклад у формування морально-естетичного та пізнавального світогляду молодших школярів, оскільки, декоративно-прикладне мистецтво становить собою величезний досвід розвитку народу та його культури, формує глибоку повагу до джерел, розвиває патріотичні почуття і переконання як результат розуміння своєї належності до нації.

Саме в молодшому шкільному віці, використовуючи природний потяг дитини до мистецтва, можна пробудити в неї інтерес до пізнавальної діяльності через твори декоративно-прикладного мистецтва.

У результаті роботи з творами декоративно-прикладного мистецтва учні дістають уявлення про художній образ, у них розвиваються навички чуттєво-емоційного та естетичного сприймання світу, асоціативно-образне мислення, цілісне бачення, вміння виділяти основне у явищах та формах. Вони зосереджуються на виявленні специфіки художньо-образної мови мистецтва, композиційно-художніх і технічних засобів різних видів пластичних мистецтва, а також на створенні художніх образів на основі чуттєво-емоційного сприймання мистецьких творів, асоціативно-образних інтерпретацій природних форм і явищ.

Практичні роботи з творами декоративно-прикладного мистецтва сприяють розвитку асоціативно-образного та просторового мислення, уяви, фантазії, пам'яті, художнього смаку і творчих здібностей. Через сприймання творів народного, декоративно-прикладного мистецтва формується почуття кольору, лінії, ритму, композиції, колориту безпосередньо у мистецькій діяльності, опановуються вміння та навички в образотворчій та трудовій діяльності, формуються художньо-практичні компетентності; готовності використовувати отриманий досвід у самостійній творчій роботі.

Вивчення творів декоративно-прикладного мистецтва сприяє формуванню уявлень про сутність, види та жанри мистецтва, особливості художньо-образної мови, засвоєння основних художніх прийомів і закономірностей та відповідної термінології, формується здатність сприймати, інтерпретувати та характеризувати твори образотворчого мистецтва, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи власні думки, судження, оцінки.

Проводячи уроки з творами декоративно-прикладного мистецтва формується розуміння учнями зв'язків образотворчого мистецтва, художньої праці з іншими видами мистецтва, з природним і культурним середовищем народу.

Також відбувається залучення учнів до системного пізнання, опанування техніками та прийомами образного виявлення як художньої основи для особистісного самовираження. Вивчення зразків світового та національного мистецтва відбувається поряд з творчим переосмисленням і використанням власного досвіду в практичній образотворчій діяльності учнів.

Під впливом творів декоративно-прикладного мистецтва у молодших школярів відбувається розвиток формально-логічного мислення, вміння спрощувати, узагальнювати, виявляти конструкцію та об'єм форми. Зосереджується увага учнів на формі з метою подальшого вивчення впливу і

взаємозв'язку цієї форми із сутністю образу. Вивчення кольору відбувається через виявлення зв'язків його зі світлом (природним, штучним), що доповнює попередній досвід учнів у виявленні образності форми [4]. Також здійснюється навчання формоутворенню в образотворчому мистецтві, яке базується на художній практиці учнів, і відбувається процес орієнтування в специфіці образотворчого мистецтва та оволодінні певними художньо-технічними навичками.

Завдяки ознайомленню з творами декоративно-прикладного мистецтва учні молодших класів набувають попереднього досвіду образного й асоціативного мислення, що доповнюється формуванням і розвитком абстрактного мислення та оволодінням певними художньо-технічними навичками моделювання простору та об'ємно-просторових форм. Відбувається перехід від вивчення окремих форм та формоутворення до виявлення зв'язку форми і простору. Вивчаються образні й пластичні зв'язки форми і середовища. У теоретичному та практичному планах опрацьовуються закони перспективи простору в ілюзорно-просторовому зображенні та рівнобіжно вивчаються умовні художні засоби створення зображень простору й середовища (природного, штучного, архітектурного).

На заняттях де вивчаються твори декоративно-прикладного мистецтва продовжується вивчення природних форм та середовища у гармонійному поєднанні окремих форм і довілля. Акцентується увага на взаємозв'язку людини з навколишнім світом та впливом культурної спадщини на урбаністичне (створене) середовище людини, їх гармонійне або дисгармонійне поєднання. У практичній творчій діяльності учнів ініціюється виявлення індивідуального погляду на предметний світ і довілля, експериментування та моделювання свого неповторного світу.

Послідовність тем та виконання завдань методично обґрунтовані психофізіологічними та віковими особливостями учнів, врахуванням відмінностей художніх та технічних засобів різних видів мистецтва, і виявленням їх індивідуальності у виборі засобів художньої виразності, техніки та матеріалів [5]. Велика увага при вивченні творів декоративно-прикладного мистецтва та виконанні практичних завдань на основі них приділяється розвитку композиційного мислення учнів та досягненню в творчих роботах цілісності образотворчих і технічних завдань. Перевага надається нестандартним самостійним композиційним рішенням учнів, а не готовим зразкам, коли учні стають «виконавчим інструментом». Ознайомлення учнів з творами та зразками національного та світового, мистецтва може розглядатися в контексті художньо-драматургічного розвитку уроку як на його початку, так і в середині або на його завершенні.

Отже, ознайомлення з творами декоративно-прикладного мистецтва відіграє важливу роль у всебічному гармонійному розвитку особистості молодшого школяра. Цей вид роботи сприяє розвитку здібностей розуміти прекрасне у мистецтві та повсякденній дійсності, виробленню системи художніх уявлень, поглядів, переконань. Твори декоративно-прикладного мистецтва приносить дітям естетичну насолоду, впливають на весь їх духовний

світ.

Вивчення та використання творів декоративно-прикладного мистецтва у навчальній діяльності молодших школярів має пізнавальне значення завдяки тому, що різні види мистецтва взаємодіють між собою. Ця взаємодія ґрунтується на між предметних зв'язках різних шкільних дисциплін, наприклад, літератури, образотворчого мистецтва, трудового навчання, природознавства і музики. При цьому здійснюється естетичне виховання школярів, поглиблюється пізнавальний процес за рахунок розкриття краси науки, праці, фізичної культури, естетики взаємин у шкільному колективі, збагачує учнів загальнотехнічними знаннями, активізує їх пізнавальну, творчу діяльність.

Постійно зростаюча увага до проблеми відродження національної культури ставить перед педагогічними кадрами та науковими дослідженнями завдання глибокої розробки та вдосконалення змісту, методів, організаційних форм навчання учнів щодо народного декоративно-прикладного мистецтва.

Список використаних джерел

1. Естетика: навч. посібн. / [М. П. Колесніков та ін.]; за ред. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 205 с
2. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – С. 9-24.
3. Гайдамака О. Календарне планування до програми «Мистецтво» / О.Гайдамака // Поч. школа. – 2003. – №6. – С. 28-31.
4. Тищенко О.Р. Декоративно-прикладне мистецтво східних слов'ян і давньоруської народності / О.Р. Тищенко. – К.: Основи, 1985. – 188 с.
5. Лутаєнко В.С. Естетика мислення / В.С. Лутаєнко. – К.: Мистецтво, 1974. – 215с.

УДК 81.233:177

Грицак Г. Ю.,
магістр спеціальності 013 «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет
Фенцик О. М.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет.

КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Початкова школа покликана сформувати в дітей інтерес до краси і мудрості живого слова, його значущості у житті людини. Мовленнева компетенція є однією з провідних базисних характеристик особистості. А своєчасний і якісний розвиток зв'язного мовлення — важлива умова повноцінного мовленнєвого розвитку учня. Мовлення є показником логіки

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>